

Judecătoria Rîșcani

DECIZIE

30 iunie 2016

mun. Chișinău

Colegiul Civil al Curții de Apel Chișinău

În componența:

Președintele ședinței,

Nina Cernat

Judecătorii:

Anatol Pahopol și Lidia Bulgac

examinând în ordine de recurs cererile de recurs depuse de Dorin Chirtoacă și avocatul Iovu Tatiana în interesele lui Dorin Chirtoacă, împotriva încheierii Judecătoria Rîșcani din 16 mai 2016, prin care s-a dispus încetarea procesul în pricina civilă intentată la cererea de chemare în judecată a lui Dorin Chirtoacă împotriva lui Igor Dodon cu privire la apărarea onoarei demnității și reputației profesionale, -

C O N S T A T Ă :**Poziția părților în instanța de fond:**

La 15 iunie 2011, reclamantul Dorin Chirtoacă a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Igor Dodon cu privire la apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale.

Cere reclamantul, de a recunoaște ca defăimătoare informația referitor la faptul că în calitatea lui de Primar General al mun. Chișinău este implicat în scheme de corupție, delapidare a banilor publici, trafic de influență și protecționism, în special frazele: „Monitorul Oficial care le spune foarte clar că compania SC „Carpat Belaz Service” SRL are 11 persoane fizice”... „firma a fost creată pentru această operațiune”... „cei care iau 2 milioane jumătate de euro comision în România, avînd cetățenia acestui stat și își pregătesc poate voiaje și randevu după primărie unde vor fi la sigur nu au decît să o facă”, „multiple cazuri de corupție înregistrate la Primăria mun. Chișinău și implicarea directă a Primarului General d-lui Dorin Chirtoacă în schemele de corupție și trafic de influență”...schemă frauduloasă de procurare a troleibuzelor cu implicarea firmelor din România” și de a obliga pîrîtul Igor Dodon de a dezminți în același mod informația răspîndită.

A încasa prejudiciul moral în mărime de 12 500 000 euro care vor fi utilizați în întregime pentru procurarea a 100 troleibuze pentru mun. Chișinău.

Reprezentantul reclamantului Dorin Chirtoacă, avocatul în ședința de judecată a susținut acțiunea și a solicitat admiterea integrală a acesteia.

În ședința de judecată reprezentantul pârâtului Igor Dodon, avocatul. Ghenadie Țepordei împuternicit în baza mandatului, a solicitat respingerea acțiunii pe fond, iar ca excepție procesuală a cerut încetarea procesului în legătură cu faptul că pricina nu urmează a fi examinată în procedură civilă, reieșind din dispozițiile art.8 lit.a) al Legii nr. 64 cu privire la libertatea de exprimare care prevede imunitate în cauzele cu privire la defăimare.

Soluția instanței de fond

Prin încheierea Judecătoria Rîșcani din 16 mai 2016 s-a dispus încetarea procesul în pricina civilă intentată la cererea de chemare în judecată a lui Dorin Chirtoacă împotriva lui Igor Dodon cu privire la apărarea onoarei demnității și reputației profesionale, pe motiv că pricina nu urmează a fi examinată în procedură civilă.

În drept instanța a reținut prevederile art. 8 lit.a) al Legea nr. 64 cu privire la libertatea de exprimare, potrivit cărora nu poate fi intentată o acțiune cu privire la defăimare pentru declarația făcută de către Președintele Republicii Moldova și deputații în Parlament în exercitarea mandatului.

Exercitarea căilor de atac:

Potrivit prevederilor art. 425 CPC termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la pronunțarea ei.

La 30 mai 2016, în termenul prevăzut de art. 425 CPC, încheierea instanței de fond a fost contestată cu recurs de către Dorin Chirtoacă și avocatul acestuia Iovu Tatiana, care solicită admiterea recursului, casarea integrală a încheierii Judecătoria Rîșcani din 16 mai 2016, cu remiterea cauzei spre judecare în fond în aceeași instanță.

În motivarea recursului s-a invocat că, consideră încheierea ilegală și neîntemeiată, instanța aplicînd în mod eronat normele de drept material și procedural în raport cu circumstanțele de fapt a cauzei.

~~Consideră că instanța de fond dispunînd încetarea procesului fără o examinare a situației de fapt și fără o analiză a caracterului~~

Considera ca instanța de fond dispune încetarea procesului, fără o examinare a situației de fapt și fără o analiză a caracterului declarațiilor, chiar și în condițiile în care pîrîtul avea statut de deputat a admis o încălcare a dreptului la apărare și accesului la justiție, precum și a dreptului la un proces echitabil.

Argumentul instanței precum că discursul lui Igor Dodon este considerat discurs politic și că pîrîtul dispune de imunitate în cazurile cu privire la apărarea onoarei, demnității și reputației nu este justificat și rezultă din interpretarea eronată a circumstanțelor cauzei și a probelor administrate în ședință de judecată.

Or, pîrîtul a făcut declarații nu în calitate de deputat, dar în calitate de concurent electoral și în scop electoral cu intenția de a difuza informații pentru a-i determina pe alegători să-l voteze. Astfel, pîrîtul în cadrul emisiunii a declarat în min. 20.59 că, nu se ascunde după imunitatea de deputat”, fapt ce denotă că și-a asumat răspunderea pentru cele declarate.

Potrivit art. 71 din Constituție deputatul în Parlamentul Republicii Moldova îi este acordată imunitate doar în cazurile care se referă la discursurile ce țin de exercitarea mandatului.

Scopul și momentul în care a fost făcută declarația pîrîtului din data de 09 iunie 2011, deși a fost susținută în Parlament, nu se încadrează în principiile "opiniilor exprimate în exercitarea mandatului". Or, Igor Dodon a organizat conferința de presă ca urmare a declarațiilor defăimătoare care le-a făcut în adresa lui D. Chirtoacă în cadrul emisiunii „Eu vreau să fiu primar” din 30 mai 2011, în scopul de a ascunde acțiunile de defăimare sub pretextul exercitării funcției de deputat, avînd astfel un privilegiu și interes personal, încercînd să se eschiveze de la răspundere pentru acuzațiile false aduse reclamantului.

Totodată „opinile exprimate în exercitarea mandatului”, semnifică punctul de vedere, opiniile, convingerile deputatului în Parlament în exercitarea funcțiilor atribuite prin lege asupra unor chestiuni sau a unor evenimente din viața publică. Respeciv, învinuirea adusă reclamantului de pîrît precum că ar fi prejudiciat bugetul municipiului Chișinău cu 2 mln 500 mii euro, nu constituie opinie sau convingere, dar constituie fapte a căror veridicitate urma a fi probată.

Aceste declarații au fost făcute în emisiunea „Eu vreau să fiu primar” din 30 mai 2011, unde pîrîtul nu acționa în calitate de deputat în parlament, dar acționa în interes personal, fiind concurent electoral. Astfel, garantarea juridică a independenței opiniilor deputatului în Parlament nu îl scutește de acțiunile de defăimare în afara exercițiului mandatului de deputat și pentru declarații care au la bază fapte, dar nu opinii.

Solicită recurenții casarea integrală a încheierii Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 16 mai 2016 în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Dorin Chirtoacă împotriva Igor Dodon cu privire la apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale cu remiterea pricinei la judecare în fond.

Concluziile și soluția instanței de recurs

Conform prevederilor art. 426 alin.(3) CPC recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 3 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Potrivit art. 427 alin. (1) lit. b) CPC, instanța de recurs după ce judecă recursul este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, restituind pricina spre judecare în prima instanță.

Analizând motivele invocate în recursuri, în raport cu materialele dosarului, și cu prevederile legale ce reglementează procedura și principiile de examinare a pricinilor în acțiunile cu privire la defăimare, Colegiul civil al Curții de Apel Chișinău consideră recursurile întemeiate și pasibile de admis, cu casarea încheierii contestate și remiterea cauzei spre judecare în fond în aceeași instanță, avînd în vedere următoarele circumstanțe de fapt și de drept.

Reține Colegiul că, instanța de fond dispunînd încetarea procesul în pricina civilă intentată la cererea de chemare în judecată a lui Dorin Chirtoacă împotriva lui Igor Dodon cu privire la apărarea onoarei demnității și reputației profesionale, a reținut în concluzie că, pricina nu urmează a fi examinată în procedură civilă.

În drept instanța a reținut prevederile art. 8 lit. a) al Legea nr. 64 cu privire la libertatea de exprimare, potrivit cărora nu poate fi intentată o acțiune cu privire la defăimare pentru declarația făcută de către Președintele Republicii Moldova și deputații în Parlament în exercitarea mandatului.

Din dispoziți acestei norme de drept se reține că, există o categorie de relații care se bucură de imunitate în raport cu procesele de defăimare. Imunități similare sunt prevăzute și de art. 71 și 82 ale Constituției.

Astfel, prin prisma acestei norme, deputaților în Parlamentul Republicii Moldova le este acordată imunitate în cauzele de defăimare. Totodată, legislatorul a accentuat că, imunitatea se referă **doar la discursurile care țin de exercitarea mandatului.**

Respectiv, pentru a aplica prevederile art. 8 al Legii nr. 64 din 23 aprilie 2010 cu privire la libertatea de exprimare, instanța de judecată, era obligată să aprecieze dacă declarațiile făcute de pîrît sînt exprimate în exercitarea mandatului de deputat, în condițiile în care aceste declarații au fost făcute în perioada electorală, părțile litigioase la acel moment avînd statut de candidate la funcția de Primar General al mun. Chișinău.

Or, potrivit art. 71 din Constituție deputatul în Parlamentul Republicii Moldova îi este acordată imunitate doar în cazurile care se referă la discursurile ce țin de exercitarea mandatului. Prin „exercitarea mandatului” urmează a fi înțeleasă exercitarea atribuțiilor funcționale

și nu durata mandatului pentru care au fost aleși. Potrivit constatărilor făcute în Hotărârea Curții Constituționale nr. 8 din 16 februarie 1999, independența opiniei nu este un privilegiu personal al deputatului, ea are un caracter juridico-special și este chemată să servească interesele societății. Sintagma „opiniile exprimate în exercitarea mandatului”, folosită în art. 71 din Constituție, semnifică punctul de vedere, opiniile, convingerile deputatului în Parlament în exercitarea funcțiilor atribuite prin lege asupra unor chestiuni sau a unor evenimente din viața publică. Independența opiniilor deputatului, în sensul art. 71 din Constituție, se referă doar la activitatea de deputat, desfășurată în exercitarea exclusivă a mandatului reprezentativ. Astfel, independența opiniilor cuprinde toate cele spuse și scrise de deputat în Parlament, precum și opinia sa exprimată în procesul votării și consemnată în documentele Parlamentului, alte acțiuni, care se încadrează în statutul de deputat în Parlament. Opiniile exprimate în exercitarea mandatului, semnifică punctul de vedere, opiniile, convingerile deputatului în Parlament în exercitarea funcțiilor atribuite prin lege asupra unor chestiuni sau a unor evenimente din viața publică.

Prin urmare, o declarație făcută în ședința parlamentului care se referă la aspecte ce nu se referă la atribuțiile funcționale, nu țin de „exercitarea mandatului”.

Reține Colegiul că, potrivit materialelor cauzei, scopul și momentul în care a fost făcută declarația pîrîtului din data de 09 iunie 2011, susținută în Parlament, nu se încadrează în principiile „opiniilor exprimate în exercitarea mandatului”.

Or, Igor Dodon a organizat conferința de presă ca urmare a declarațiilor făcute în adresa lui D. Chirtoacă în cadrul emisiunii „Eu vreau să fiu primar” din data de 30 mai 2011, unde pîrîtul nu a acționat în calitate de deputat în parlament, dar a acționat în calitate de concurent electoral, fiind candidat la funcția de primar general al mun. Chișinău la alegerile locale din Chișinău.

Astfel alegerile locale din Chișinău din anul 2011 au avut loc în două tururi, pe 5 iunie (I tur) și pe 19 iunie (al II-lea tur) . Respectiv , declarațiile lui I. Dodon , care la acel moment avea calitatea de candidat la funcția de primar general al mun. Chișinău din partea PCRM, făcute public la 30 mai 2011, sînt catalogate de instanța de recurs drept agitație electorală căcută de către un candidat electoral în raport cu concurentul său Dorin Chirtoacă, candidat di partea PL RM.

Potrivit prevederilor alin. (1) art.47 Cod electoral :

Cetățenii Republicii Moldova, partidele și alte organizații social-politice, blocurile electorale, candidații și persoanele de încredere ale candidaților au dreptul de a supune discuțiilor libere și sub toate aspectele programele electorale ale concurenților electorali, calitățile politice, profesionale și personale ale candidaților, precum și de a face agitație electorală în cadrul adunărilor, mitingurilor, întîlnirilor cu alegătorii, prin intermediul mijloacelor de informare în masă, prin expunerea de afișe electorale sau prin intermediul altor forme de comunicare.

În contextual dat se reține că, pîrîtul a făcut declarații nu în calitate de deputat, dar în calitate de concurent electoral , în scop electoral cu intenția de a difuza informații pentru a-i determina pe alegători sa nu-l voteze pe candidatul Dorin Chirtoacă.

Prin urmare, faptul constatat de către instanță precum că, pricina nu urmează a fi judecată în procedură civilă și urmează a fi încetat procesul, nu și-a găsit confirmare, or încetarea procesului pe motivele invocate ar constitui o ingerință în dreptul la apărare și acces la justiție, fapt incompatibil într-un stat de drept.

În acest context, Colegiul reține argumentul recurenților ca întemeiate, motiv din care, încheierea Judecătoriei Rîșcani din 16 mai 2016,ca fiind greșită urmează a fi casată cu remiterea pricinii în instanța de fond pentru examinare.

Conducându-se de art.art. 427 alin. (1), lit. b), 428 CPC Colegiul civil al Curții de Apel Chișinău, -

DECIDE:

Se admit, ca întemeiate, recursurile declarate de Dorin Chirtoacă și avocatul Iovu Tatiana în interesele lui Dorin Chirtoacă, împotriva încheierii Judecătoriei Rîșcani din 16 mai 2016, prin care s-a dispus încetarea procesul în pricina civilă intentată la cererea de chemare în judecată a lui Dorin Chirtoacă împotriva lui Igor Dodon cu privire la apărarea onoarei demnității și reputației profesionale.

Se casează încheierea Judecătoriei Rîșcani din 16 mai 2016, adoptată în pricina dată. Pricina se remite în aceeași instanță pentru examinarea fondului.

Decizia este irevocabilă din momentul pronunțării.

Președintele ședinței

Judecătorul

Judecătorul

Nina Cernat

Anatol Pahopol

Lidia Bulgac